

A 2008/2009. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
döntő fordulójának fordítási szövege és feladatlapja
LATIN NYELVBŐL

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt. A feladatlap más részére nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés!

A fordításhoz csak saját, nyomtatott szótár használható, más segédeszköz nem. Jegyzetet, fogalmazványt csak az Oktatási Hivatal által rendelkezésre bocsátott papíron lehet készíteni. A fordítás véglegesnek szánt szövege fölé írja rá a „Tisztázat” szót. A jegyzeteket, fogalmazványokat nem kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: ..... évf.: ..... oszt.: .....

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város

..... utca .....hsz.

Megye: .....

A felkészítő tanár(ok) neve: .....

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen   nem*

*A megfelelő szó aláhúzendő

I. Fordítsa le magyar nyelvre a következő szöveget! Kérjük, vigyázzon a magyar mondatok helyes megformálására, a stílusra.

Quintilianus: *Institutio Oratoria* I. 10. IX. X.

A zene

Magyarázat: Quintilianus művének ebben a fejezetében azokat a műveltségelemeket sorakoztatja fel, amelyekre a tökéletes szónoknak szüksége van. Ezek közé tartozott a zene is, melynek első, mítikus művelőit (Orpheus és Linus) nemcsak művészeknek, hanem bölcseneknek is tartotta az utókor.

IX. Atque ego vel iudicio veterum poteram esse contentus. Nam quis ignorat musicen,¹ ut de hac primum loquar, tantum iam illis antiquis temporibus non studii² modo, verum etiam venerationis habuisse, ut iidem musici et vates et sapientes iudicarentur, mittam alios, Orpheus et Linus: quorum utrumque diis genitum, alterum vero, quia rudes quoque atque agrestes animos admiratione mulceret, non feras modo, sed saxa etiam silvasque duxisse³ posteritatis memoriae traditum est.

X. Itaque et Timagenes⁴ auctor⁵ est⁵ omnium in litteris studiorum antiquissimam musicen extitisse, et testimonio sunt clarissimi poetae, apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur. Iopas⁶ vero ille Vergilii⁷ nonne canit „errantem⁸ lunam solisque labores”⁹ et cetera? Quibus certe palam confirmat auctor¹⁰ eminentissimus musicen cum divinarum etiam rerum cognitione esse coniunctam.

Jegyzetek:

¹ musicen – görögös accusativus

² studium, -ii n. – itt: kedveltség, érdeklődés

³ duco 3 – itt: megindít, megragad

⁴ Timagenes – Timagenész, Rómában élt, görög (származású) történetíró és szónok

⁵ auctor est – fordítsa így: írja

⁶ Iopas – költő, lantos az Aeneisben

⁷ Vergilii – eléje értendő: in opere

⁸ erro 1 –itt: pályáján halad, fut

⁹ labor solis = napfogyatkozás

¹⁰ auctor eminentissimus = Vergilius

Maximális pontszám: 80 pont

JÓ MUNKÁT!

II. Oldja meg a következő feladatokat!

1. Egyeztesse az alábbi főnevekkel a megadott névmásokat, ill. mellékneveket!

laudes (illustris, illustre) .....
temporibus (qui, quae, quod).....
admiratione (idem, eadem, idem) .....
venerationis (hic, haec, hoc).....
inter convivia (omnis, omne).....
auctorum (eminens, eminentis) ..... **6 pont**

2. Határozza meg az igealakokat!

poteram .....
iudicarentur .....
traditum est .....
canebantur .....
mulceret .....
canit .....
confirmet ..... **6 pont**

3. Keressen ki a szövegből 2 accusativus cum infinitivós szerkezetet, írja le, nevezze meg a részeit!

acc. cum inf. .... **1 pont**

..... **1 pont**

acc. cum inf. .... **1 pont**

..... **1 pont**

4. Alakítsa át a mondatokat úgy, hogy a zárójelbe tett kifejezéstől függjenek!

Orpheus etiam saxa et silvas duxit. (dicitur)

.....

Poeta laudes heroum ac deorum ad citharam canebat. (scimus)

.....

4 pont

Maximális pontszám: 20 pont

Tájékoztató fordítás és megoldási útmutató

Quintilianus: Institutio Oratoria I. 10. IX. X.

A zene

Én bizony akár a régiek véleményével is elégedett lehettem (volna) /egyét tudtam (volna) érteni. Hiszen ki nem tudja, hogy a zene, hogy először erről beszéljek, már azokban a régi időkben is nemcsak akkora érdeklődésnek, hanem valójában oly nagy tiszteletnek is örvendett, hogy a zenészeket egyszemélyben jósoknak is, bölcseneknek is tartották, hogy másokat ne említsek, Orpheust és Linust: az utókor emlékezetére azt hagyományozták, hogy / az utókor hagyománya szerint mindkettő istenektől származott, az egyikükről pedig, mivel a vad és műveletlen lelkeket csodálattal töltötte el, (azt tartották, hogy) nemcsak a vadakat, hanem a köveket és az erdőket is megindította.

Így Timagenész is azt írja, hogy az irodalomban minden szellemi tevékenység közül a legrégebben a zene alakult ki / legrégebbi a zene, és ezt tanúsítják a legkiválóbb költők, akiknek a műveiben a királyi lakomákon a hősök és az istenek dicső tetteit énekelték meg lanttal kísérve. Vajon nem énekli meg Vergilius művében Iopas is a „hold pályáját, a napfogyatkozásokat” és a többi dolgokat? Ezekkel pedig a legkiemelkedőbb költő, Vergilius kétségkívül nyíltan megerősíti, hogy a zene az isteni dolgok ismeretével is összefügg.

Pontozási útmutató

IX. Atque ego vel iudicio veterum poteram esse contentus. **4** Nam quis ignorat musicen, **2** ut de hac primum loquar, **2** tantum iam illis antiquis temporibus non studii modo, **5** verum etiam venerationis habuisse, **5** ut iidem musici et vates et sapientes iudicarentur, **6** mittam alios, **3** Orpheus et Linus: quorum utrumque diis genitum, **4** alterum vero, **2** quia rudes quoque atque agrestes animos admiratione mulceret, **7** non feras modo, sed saxa etiam silvasque duxisse posteritatis memoriae traditum est. **8**

X. Itaque et Timagenes auctor est omnium in litteris studiorum antiquissimam musicen extitisse, **9** et testimonio sunt clarissimi poetae, **4** apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur. **6** Iopas vero ille Vergilii nonne canit „errantem lunam solisque labores” et cetera? **6** Quibus certe palam confirmat auctor eminentissimus musicen cum divinarum etiam rerum cognitione esse coniunctam. **7**

Maximális pontszám: 80 pont

